

Дрогозюк Крістіна Борисівна,
*аспірант, асистент кафедри цивільного процесу
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕЛЕКТРОННОГО ПРАВОСУДДЯ У СИСТЕМІ ЦИВІЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА УКРАЇНИ

В останні два десятиліття інформаційні технології удосконалили способи фіксації і передачі інформації. Повсякденне використання нових засобів і способів зберігання і передачі інформації дозволило перейти на новий етап розвитку суспільства. Комп'ютерні технології та мережа «Інтернет» стали основою для соціальних змін, що стали широко відомими як «інформаційний вік», «електронне століття» або «мультимедійна революція»,

Глобальний характер мережі «Інтернет» значно вплинув на всі сфери нашого життя, а, зокрема, на систему державного управління. У більшості сучасних держав ефективно діють системи «електронного уряду» (e-government) та здійснюються спроби введення «електронного правосуддя» (e-justice).

Широке використання державними органами сучасних інформаційних технологій у своїй діяльності є одним з показників розвитку суспільства і держави. Використання інноваційних інформаційних технологій неминуче впливає на фактичну діяльність суду та інших учасників процесу з розгляду і вирішення конкретної юридичної справи, в тому числі, на діяльність по доказуванню у цивільному процесі України.

Так як, навіть у умовах інформаційних технологій, функціонування кожного судді затягувалось величезною кількістю паперової роботи, запровадження проекту «Електронний суд» є значним кроком вперед у реформі вітчизняного судочинства.

Початок формування практики застосування електронних документів в якості доказів у судах та обмін процесуальними документами електронною поштою між судом та учасниками судового процесу є дуже важливим етапом розвитку всієї правової системи нашої держави.

За ініціативою Державної судової адміністрації України в Одеській області Радою суддів України було прийнято рішення про запровадження інноваційного проекту «Електронний суд» у Київському районному суді міста Одеси, Овідіопольському районному суді та Апеляційному суді Одеської області [4].

Основний принцип цього проекту полягає в налагодженні процесу оперативного обміну інформацією в електронному вигляді між судовими установами, учасниками судового процесу, а також іншими держструк-

турами з метою забезпечення справедливого та неупередженого правосуддя в Україні

Сутність електронного суду полягає у тому, що позовна заява буде прийматися у електронному вигляді разом з електронно-цифровим підписом. Це означає, що громадянам не потрібно буде їхати до суду, щоб подати позовну заяву, вони зможуть зробити це вдома, направивши документи в електронному вигляді. Обмін документами між учасниками судового розгляду та судом буде здійснюватися також через мережу «Інтернет», що значно скоротить терміни розгляду справ та заощадить кошти громадян та бюджетних установ. Звісно таке надсилення документів буде відбуватися паралельно з паперовим [4].

Наприклад, В. Куценко підкреслює, що впроваджені переваги нововведень, Київським районним судом м. Одеси було налагоджено співпрацю з

Головним управлінням державної міграційної служби України в Одеській області. Наразі запити та отримання інформації про місце проживання та перебування фізичної особи здійснюється в електронному вигляді [4].

Порядок отримання процесуальних документів затверджено у Наказі Державної судової адміністрації України про «Тимчасовий регламент обміну електронними документами між судом та учасниками судового процесу» від 7 листопада 2016 року.

Документи можуть бути подані користувачем до суду і надіслані йому судом в електронному вигляді тільки після реєстрації в системі обміну електронними документами між судом та учасниками судового процесу, розміщеної на офіційному веб-порталі судової влади України.

Далі, потрібно подати до суду заяву про отримання процесуальних документів в електронному вигляді. Після чого, процесуальні документи у відповідній справі, що видані після дати подання вказаної заяви до суду, будуть надходити в електронному вигляді на зареєстровану електронну адресу учасника судового процесу паралельно з документами у паперовому вигляді.

Звичайно, використання сучасних технологій у судовій системі забезпечує вдосконалення судових процедур та підвищує якість надання послуг судами, і сподіваємося, підвищить рівень довіри до судів у громадян. Але при цьому існує декілька прогалин, які вимагають ретельного дослідження та регулювання на законодавчому рівні. Зокрема, для належного функціонування системи «Електронний суд» необхідна не тільки розробка єдиної уніфікованої інформаційної платформи для спілкування учасників процесу з судом та з іншими державними органами, а й покращення матеріально-технічної бази всіх судів, відсутність єдиних стандартів щодо інформаційного контенту, котрим мають відповідати відповідні судові інформаційні ресурси, підвищення професійного рівня користувачів навичоку суддів та працівників апаратів суду. Потрібно

підкреслити, що система є зрозумілою та доступною. Зручність цієї системи обумовлюється тим, що скористатися нею може кожен, хто має доступ до мережі «Інтернет» і мобільного телефону.

Саме функціональність, зручність та щоденне використання нових носіїв інформації, їх відмінність від звичайних паперових документів, і поставила питання щодо запровадження відповідного програмного забезпечення та більш докладного дослідження специфіки їх використання в цивільному судочинстві в майбутньому. Але, все ж таки, питання вбудовування нових інформаційних технологій до існуючої системи цивільно-процесуальних норм досі потребує врегулювання.

Література:

1. Закон України “Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки” [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/537-16>

2. Стратегічний план розвитку судової влади України на 2013 – 2015 роки, затверджений Радою суддів України 21 грудня 2012 року [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://court.gov.ua/969076/rsusp/>

3. Наказ Державної судової адміністрації України від 07 листопада 2016 року №227 “Про затвердження Тимчасового регламенту надсилання судом електронних документів учасникам судового процесу, кримінального провадження” [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://court.gov.ua/userfiles/nak227.pdf>

4. Куценко В.Д. Електронний суд – крок до відкритості судів / В. Д. Куценко – 2016 [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://kievskisud.od.ua/press-department/all-news/3120-elektronnij-sud-krok-do-vidkritosti-sudiv>

5. Шамрай, О. В. Електронний суд в українському судочинстві: нормативне врегулювання та перші практичні здобутки / О. В. Шамрай // Університетські наукові записки : часопис / Хмельницьк. ун-т упр. та права. – 2014, № 3 (51). – С. 174-184.